

Krátka správa z vykonanej kontroly správnosti zostavenia záverečných účtov vybraných kapitol za rok 2007

Kontrola bola vykonaná v súlade s plánom kontrolnej činnosti Najvyššieho kontrolného úradu SR (ďalej len „NKÚ SR“) na rok 2008 a jej účelom bolo preveriť správnosť zostavenia záverečných účtov a overiť, či podávajú verný a pravdivý obraz o majetkovej, výnosovej a finančnej situácii. Účelom kontroly bolo tiež preveriť zabezpečenie prípravy a realizácie investičných akcií vybraných rozpočtových kapitol z hľadiska dodržiavania všeobecne záväzných právnych predpisov, hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti pri vynakladaní verejných prostriedkov na ich prípravu a realizáciu.

Predmetom kontroly bolo:

- analýza hospodárenia kapitol štátneho rozpočtu,
- správnosť zostavenia záverečného účtu kapitoly za rok 2007,
- dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov,
- plnenie opatrení prijatých na odstránenie zistených nedostatkov z predchádzajúcej kontroly hospodárenia vykonanej NKÚ SR a správnosti zostavenia záverečného účtu kapitoly.

Subjektmi kontroly boli Úrad vlády SR (ďalej len „ÚV SR“), Ministerstvo obrany SR (ďalej len „MO SR“), Ministerstvo vnútra SR (ďalej len „MV SR“), Ministerstvo zahraničných vecí SR (ďalej len „MZV SR“), Ministerstvo kultúry SR (ďalej len „MK SR“), Ministerstvo zdravotníctva SR (ďalej len „MZ SR“) a Správa štátnych hmotných rezerv SR (ďalej len „SŠHR SR“).

V niektorých kapitolách štátneho rozpočtu došlo v priebehu roka 2007 k významným zmenám rozpísaných záväzných ukazovateľov. Išlo najmä o výdavkovú časť rozpočtu, ktorá bola zvýšená v štyroch kapitolách v rozpätí od 10,1 % (MV SR) po 213 % (SŠHR SR) a znížená v troch kapitolách v rozpätí od 1 % (MZ SR) do 5,4 % (MZV SR).

V oblasti príjmov bol záväzný ukazovateľ zvýšený v kapitole ÚV SR (+14,7 %) a znížený v kapitole MK SR (-77 %). Kontrola preukázala podhodnotenie príjmov pri zostavovaní rozpočtu na rok 2007 v kapitole MV SR, ktorá príjmy výrazne prekročila plnením na 215 %. V kapitole ÚV SR boli príjmy prekročené o 37 % voči schválenému rozpočtu a o 20 % v porovnaní s upraveným rozpočtom.

V siedmich kontrolovaných kapitolách boli v súlade s ustanovením § 8 ods. 6 zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy presunuté prostriedky z roku 2006 do roku 2007 v celkovej výške 1 253 267,4 tis. Sk a z roku 2007 do roku 2008 v celkovej sume 1 511 520,7 tis. Sk.

Počet rozpočtových opatrení vydaných Ministerstvom financií SR, ktorými sa úpravy rozpočtu ale aj presuny rozpočtových prostriedkov realizovali, bol v roku 2007 nižší v porovnaní s rokom 2006 v štyroch kapitolách. Zníženie počtu rozpočtových opatrení však neznamenovalo vždy aj menší objem finančných prostriedkov, o ktoré bol rozpočet kapitoly upravovaný. V súčasnosti správca kapitoly často nie je dostatočne motivovaný vykonať záväzné odhady skutočne potrebných výdavkov v rámci spracovávanía rozpočtu.

Vo všetkých kontrolovaných kapitolách bolo zistené neplnenie alebo čiastočné plnenie

niektorých cieľov a merateľných ukazovateľov programovej štruktúry a nezabezpečenie transparentnosti vynakladania verejných zdrojov na ich plnenie.

V oblasti verejného obstarávania bolo v niektorých kapitolách zistené nevypracovanie plánu verejného obstarávania zákaziek na dodanie tovaru, poskytnutie služieb a uskutočnenie stavebných prác v nadväznosti na schválený, resp. upravený rozpočet na rok 2007, vykonanie zásadných zmien v pláne v dôsledku určenia nových priorít alebo presun obstarávania zákaziek do ďalšieho roka.

Kontrola správnosti zostavenia záverečného účtu za rok 2007 preukázala viaceré nedostatky v hospodárení s verejnými prostriedkami a v dodržiavaní všeobecne záväzných právnych predpisov:

- V ÚV SR boli nedostatky zistené v oblasti uzatvárania a vyúčtovania dohôd o vykonaní práce a dohôd o brigádnickej práci študentov. V štyroch prípadoch v dohodách o vykonaní práce nebol uvedený začiatok výkonu práce. Vo viacerých prípadoch vo vyúčtovaní dohôd chýbal doklad potvrdzujúci vykonanie dohodnutého rozsahu práce alebo vykonaný rozsah prác nebol potvrdený. Zásadu hospodárnosti pri použití verejných prostriedkov ÚV SR nedodržel pri uzatvorení dohody o brigádnickej práci študentov na pomocné administratívne práce s dohodnutým rozsahom pracovného času 18,75 hodín týždenne. Odmena bola stanovená vo výške 15 tis. Sk za dva týždne, pričom za práce rovnakého charakteru a rovnakú dobu plnenia bola v iných prípadoch dohodnutá odmena 7 tis. Sk až 8,5 tis. Sk. ÚV SR poskytol v rámci činnosti splnomocnenca vlády SR pre šport a mládež dotácie obciam, občianskym združeniam a jednotlivcom z bežných výdavkov a kapitálových výdavkov. Platný výnos ÚV SR o poskytovaní dotácií neriešil zásady poskytovania dotácií v rámci pôsobnosti splnomocnenca vlády SR pre šport a mládež; upravoval len poskytovanie dotácií pre podporu menšinovej kultúry a sociálne a kultúrne potreby rómskej komunity.
- V MO SR sa zistenia týkali nedodržiavania ustanovení zákona o verejnom obstarávaní a zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy. Pri obstarávaní liekov do liekových súprav a vakcín, očkovacích látok proti meningitíde, náhradných dielcov do kolesovej techniky a v ďalších prípadoch neboli dodržané lehoty stanovené zákonom pre oznámenie výsledku vyhodnotenia ponúk uchádzačom, oznámenia výsledku Úradu pre verejné obstarávanie, uzatvorenia zmluvy s víťazným uchádzačom. MO SR tiež nevrátilo víťaznej spoločnosti zábezpeku v lehote stanovenej zákonom pri obstarávaní leteniek a služieb súvisiacich s leteckou prepravou osôb do zahraničia pre potreby rezortu MO SR. Zásadu hospodárneho a efektívneho vynakladania verejných prostriedkov MO SR nedodržalo pri úhradách za právne služby, ktorých predmetom bolo vypracovanie právnych analýz a pri poskytovaní preddavku bez určenia jeho výšky alebo percentuálneho vyčíslenia.
- V MV SR bolo zistené zverejnenie zavádzajúcich informácií pri verejnom obstarávaní informačnej podpory ekonomických, logistických a manažérskych procesov formou súťažného dialógu s cenou za zákazku 1 270 000 tis. Sk. Nesprávnymi informáciami uviedlo do omylu 12 uchádzačov a len jediný uchádzač vyhovel podmienkam pre uzavretie zmluvy. Nehospodárne a neefektívne použitie rozpočtových prostriedkov bolo zistené pri plnení záväzku MV SR vyplývajúceho z právoplatného rozsudku Okresného súdu v Prešove. MV SR si nespĺnilo povinnosť v určenej lehote od právoplatnosti rozhodnutia uhradiť oprávnenému pohľadávku 4 000 tis. Sk a trovy súdneho konania 248,6 tis. Sk. Poskytlo tým podnet na začatie exekúcie a bolo povinné uhradiť trovy exekúcie v sume 530,3 tis. Sk. Podľa zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy a zákona o správe majetku štátu nemožno vykonať exekúciu na prostriedky štátneho rozpočtu, ani na hnutelný a nehnuteľný majetok štátu obstaraný z týchto prostriedkov. Súčasná legislatívna úprava umožňuje exekútorom uplatniť si nárok na čerpanie

až 50 % sumy z celkových exekučných trov už za úkony spojené so začatím exekúcie a rýchlym upustením od exekúcie.

- V MZV SR bolo zistené nehospodárne vynakladanie verejných prostriedkov v celkovej sume 493,9 tis. Sk pri nákupe výpočtovej techniky podľa rámcovej zmluvy z roku 2005. Jednotlivé dodávky neboli realizované na základe čiastkových zmlúv, ale na základe objednávok a MZV SR nevyužilo zmluvné podmienky a neuplatnilo si zľavy za odobraté množstvo tovaru a kurzové zmeny slovenskej koruny. V oblasti účtovníctva MZV SR nezaúčtovalo na účet 042-obstaranie dlhodobého hmotného majetku sumu 7,6 mil. Sk uhradenú zo zahraničného bankového účtu za práce vykonané na rekonštrukcii a prístavbe Zastupiteľského úradu Praha
- V MK SR bola zistená nesprávna časová postupnosť pri zadávaní zákaziek na vypracovanie auditu bezpečnosti informačných systémov v MK SR a na vypracovanie bezpečnostného projektu k ochrane osobných údajov pre MK SR a pre organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti MK SR spolu v cene 16 940,7 tis. Sk s DPH. V dôsledku nesprávne zvoleného postupu MK SR nemuselo použiť na vypracovanie projektu pre podriadené organizácie, ktorého cena bola 15 185,1 tis. Sk, transparentnú verejnú súťaž alebo užšiu súťaž, ale rokovacie konanie bez zverejnenia. Vo viacerých prípadoch bolo zistené nedodržanie ustanovení zákona o cestovných náhradách a nedodržanie rozpočtovej klasifikácia pri triedení výdavkov.
- V MZ SR bolo zistené nedodržanie ustanovení zákona o verejnom obstarávaní pri archivovaní dokumentácie z obstarávania právnych služieb a poradenstva v súvislosti so zastupovaním v právnych konaniach všeobecného charakteru. Povinnosť evidovať a archivovať všetky doklady a dokumenty z použitého postupu verejného obstarávania päť rokov od lehoty viazanosti ponúk nebola dodržaná. Zákon o účtovníctve nebol dodržaný pri úhrade faktúry za poskytnuté služby, ktorá neobsahovala náležitosti účtovného dokladu.
- V SŠHR SR kontrola zistila porušenie zákona o verejnom obstarávaní, zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy, zákona o núdzových zásobách ropy a ropných výrobkov a o riešení stavu ropnej núdze a zákona o správe majetku štátu. Zákon o verejnom obstarávaní bol porušený nedôsledným určením súťažných podmienok a kritérií na predkladanie ponúk a špecifikovaním predmetu zákazky, ktoré nezabezpečili uplatňovanie princípu rovnakého zaobchádzania a nediskriminácie uchádzačov. Zásadu časového použitia rozpočtových prostriedkov v zmysle zákona o rozpočtových pravidlách verejnej správy SŠHR SR nedodržala prijatím záväzku na úhradu sumy 23 254 tis. Sk, ktorú nemala v rozpočte na bežný rok finančne krytú. Zaťažila tým rozpočet výdavkov roku 2008. SŠHR SR nedodržala v troch prípadoch zásadu hospodárnosti a efektívnosti pri vynakladaní rozpočtových prostriedkov spolu v sume 22 778,5 tis. Sk. Pri odpredaji komodity nebola zohľadnená jeho skutočná, v tom čase platná cena, pri obmene komodity mäso SŠHR SR úverovala kupujúceho, ktorému umožnila splácať tovar po splátkach a pri obmene komodity ryža nezabezpečila rovnaké cenové podmienky predajnej a nákupnej ceny. Nehospodárne a neefektívne vynakladanie verejných prostriedkov bolo zistené aj pri ochraňovaní mobilizačných rezerv pre potreby subjektov hospodárskej mobilizácie. Pri plnení harmonogramu vytvárania 90-dňových núdzových zásob ropy a ropných výrobkov v roku 2007 boli dosiahnuté vyššie zásoby spotreby (na 85,3 dní) ako bolo stanovené (82 dní spotreby). Na nákup ropy začiatkom roka 2007 neboli zabezpečené potrebné finančné prostriedky, preto nemohla byť využitá optimálna možnosť nákupu v 1. polroku 2007. Pridelenie prostriedkov až v závere roka znamenalo nákup ropy za vyššiu cenu a vyššie výdavky SŠHR SR v sume 253 372 tis. Sk. SŠHR SR pri nákupe ropy nepostupovala v súlade s ustanoveniami zákona o núdzových

zásobách ropy a ropných výrobkov a o riešení stavu ropnej núdze a pristúpila v uzatvorenom zmluvnom vzťahu na odkladaciu podmienku zmluvy na 45 dní od jej podpisu zmluvy. Celková výška nezabezpečených núdzových zásob za podmienok ustanovených cit. zákonom predstavovala sumu 1 319 840,7 tis. Sk. Skladovanie núdzových zásob ropy u ochraňovateľa nespĺňalo podmienky podľa zákona o núdzových zásobách ropy a ropných výrobkov a o riešení stavu ropnej núdze. Ochraňovateľ skladoval ropu v množstve 67 000 t v nádržiach výrobného zariadenia, ktoré sú napojené na kontinuálny proces spracovania ropy a pravidelne dochádza k ich vyprázdňovaniu. Hodnota nesprávne skladovaného množstva ropy predstavovala sumu 1 039 963,7 tis. Sk. SŠHR SR nedodržala pri nakladaní s prebytočným majetkom štátu, ktorým bol vyradený materiál z mobilizačných rezerv, zákon o správe majetku štátu. Na komponenty vyčlenené z mobilizačných rezerv realizovala ponukové konanie až takmer rok od rozhodnutia o ich vyčlenení a v ďalšom prípade nehnuteľný majetok, o ktorom bolo už v roku 2004 rozhodnuté o prebytočnosti, nebol odpredaný a boli vynakladané finančné prostriedky za jeho ochraňovanie v sume 368 tis. Sk.

Na odstránenie nedostatkov zistených pri kontrole správnosti zostavenia záverečných účtov vybraných rozpočtových kapitol, vykonanej v roku 2007, bolo prijatých 72 opatrení. Z nich 59 opatrení bolo splnených alebo sa priebežne plnilo, 4 opatrenia boli čiastočne splnené a 9 opatrení bolo nespĺnených. Vo vyhodnotení nie je zahrnuté MZ SR, v ktorom bola vykonaná posledná kontrola zameraná na zostavenie návrhu záverečného účtu kapitoly v roku 2005 a plnenie opatrení z tejto kontroly bolo vyhodnotené v roku 2007 v rámci kontroly hospodárenia s verejnými prostriedkami určenými na plnenie programu „Zdravotná starostlivosť“.

Výsledky kontroly boli prerokované so štatutárnymi zástupcami kontrolovaných subjektov. Na odstránenie zistených nedostatkov prijali subjekty spolu 58 opatrení, ktoré sú zamerané najmä na správnosť vypracovania záverečného účtu kapitoly v zmysle smernice MF SR, na zlepšenie procesu prípravy rozpočtu a zostavenia programovej štruktúry, na odstránenie nedostatkov v príprave jednotlivých postupov verejného obstarávania, na dodržiavanie zmluvných podmienok pri obstarávaní tovaru, na dodržiavanie zákonných podmienok pri poskytovaní preddavkov a pri hospodárení so štátnymi hmotnými rezervami a mobilizačnými rezervami, na hospodárne nakladanie s prebytočným majetkom štátu.

Správa o výsledku kontroly bola zaslaná predsedovi vlády SR, Výboru NR SR pre financie, rozpočet a menu, Výboru NR SR pre obranu a bezpečnosť, Zahraničnému výboru NR SR, Výboru NR SR pre kultúru a médiá, Výboru NR SR pre zdravotníctvo, Výboru NR SR pre verejnú správu a regionálny rozvoj.